

SOLUTII CLASA A XI-A

Problema 4

Fie $(a_n)_{n \geq 1}$ un șir de numere reale strict pozitive cu proprietatea că pentru orice $n \in \mathbb{N}^*$ are loc

$$a_1 + a_2 + \dots + a_n < n^2. \text{ Demonstrați că } \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \dots + \frac{1}{a_n} \right) = \infty.$$

M.Piticari

Soluție	Punctaj
Șirul $(b_n)_{n \geq 1}$, $b_n = \frac{1}{a_1} + \frac{1}{a_2} + \dots + \frac{1}{a_n}$ este strict crescător, deci $(b_n)_{n \geq 1}$ are limită.	2 puncte
Dacă $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = l$, $l \in \mathbb{R}$ atunci $\lim_{n \rightarrow \infty} (b_{2n} - b_n) = 0$ (1)	2 puncte
Dar $b_{2n} - b_n = \frac{1}{a_{n+1}} + \frac{1}{a_{n+2}} + \dots + \frac{1}{a_{2n}} \geq \frac{n^2}{a_{n+1} + a_{n+2} + \dots + a_{2n}} > \frac{n^2}{a_1 + a_2 + \dots + a_{2n}} > \frac{n^2}{4n^2} = \frac{1}{4}$, ceea ce contrazice (1)	2 puncte
Rămâne $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$	1 punct

Problema 1

Fie $A, B \in M_3(\mathbb{R})$ astfel încât $A^2 + B^2 = AB = A + B$. Să se arate că $\det(A) = \det(B) = \det(A + B) = 0$.

M.Piticari, V.Cerbu

Soluție	Punctaj
$AB = A + B \Rightarrow (A - I_3)(B - I_3) = I_3 \Rightarrow (B - I_3)(A - I_3) = I_3 \Rightarrow BA = A + B$. Deci $AB = BA$	2 puncte
$A^3 + B^3 = (A + B)(A^2 + B^2 - AB) = O_3 \Rightarrow A^3 = -B^3 \Rightarrow \det(A) = -\det(B)$	2 puncte
$A^2 + B^2 = AB \Rightarrow \det(A^2 + B^2) = \det(A) \cdot \det(B) = -(\det(A))^2 \leq 0$	1 punct
Cum $AB = BA$ rezultă că $\det(A^2 + B^2) \geq 0$	1 punct
Obținem $\det(A^2 + B^2) = 0$ de unde rezultă $\det(A) = \det(B) = \det(A + B) = 0$	1 punct

Problema 3

Fie $(x_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ șirul definit prin $x_n \in [0,1]$ arbitrar și $x_{n+1} = \frac{1}{n}x_n + \frac{n-1}{n}x_n^2$, pentru orice $n \in \mathbb{N}^*$.

(i) Arătați că $(x_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este convergent și aflați $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n$;

(ii) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} n \cdot \sqrt[n]{x_n}$.

Nicolae Bourbăcuț, Viorel Cornea și Ioan Șerdean

Soluție. (i) Dacă $x_1 = 1$ atunci $x_n = 1$, $\forall n \in \mathbb{N}^*$. și în concluzie $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 1$.

Dacă $x_1 \in [0,1)$ atunci $x_{n+1} - x_n = \frac{n-1}{n} x_n \cdot (x_n - 1)$, $\forall n \in N^*$. și cum $0 \leq x_n < 1$ pentru orice $n \in N^*$. deducem că $(x_n)_{n \in N^*}$ este convergent și are limita 0.

(ii) Dacă $x_1 = 1$ sau $x_1 = 0$ cerința este imediată.

Dacă $x_1 \in (0,1)$ fie $(y_n)_{n \geq 1}$ șirul definit prin $y_n = n^n \cdot x_n$, $\forall n \in N^*$. Atunci

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{y_{n+1}}{y_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n \cdot (n+1) \cdot \frac{x_{n+1}}{x_n} = e \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) \cdot \frac{x_{n+1}}{x_n} \quad (1)$$

Pe de altă parte

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) \cdot \frac{x_{n+1}}{x_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \left[\frac{n+1}{n} + \frac{n-1}{n} \cdot (n+1) \cdot x_n \right] \quad (2)$$

Cum $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{n} \cdot \frac{x_{n+1}}{x_n} = 0$ din criteriul raportului avem că $\lim_{n \rightarrow \infty} n \cdot x_n = 0$ și atunci din (2) obținem

că $\lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) \cdot \frac{x_{n+1}}{x_n} = 1$, ceea ce împreună cu (1) ne conduc la $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{y_n} = e$.

Problema 2

Fie matricele $A \in M_{3;2}(\mathbb{R})$, $B \in M_{2;3}(\mathbb{R})$ astfel ca

$$A \cdot B = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 2 \\ 0 & 1 & 0 \\ -1 & -3 & -1 \end{bmatrix}.$$

Să se determine $B \cdot A$.

Vasile Pop

Soluție. Se verifică relația $(A \cdot B)^2 = A \cdot B$, în care dacă înmulțim în stânga cu B și în dreapta cu A obținem:

$$(B \cdot A)^3 = (B \cdot A)^2 \quad (*)$$

Pe de altă parte $(A \cdot B)^2 = A \cdot (BA) \cdot B$ și

$$\text{rang } A \cdot (BA) \cdot B \leq \text{rang } (BA) \Leftrightarrow \text{rang } (BA) \geq \text{rang } (AB)^2 = \text{rang } (AB) = 2,$$

deci $\text{rang } BA = 2$ și atunci matricea BA este inversabilă. Înmulțim în relația (*) inversa matricei $(BA)^2$ și obținem

$$B \cdot A = I_2.$$

Observație. Un exemplu de matrice A, B cu proprietatea dată este:

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ -1 & 1 \\ 1 & -2 \end{bmatrix}, \quad B = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}.$$